

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення кафедри
теорії та історії держави і права
17 вересня 2022 року,
протокол № 1.

Завідувач кафедри, доктор історичних наук,
професор

17 вересня 2022 року

_____ Леонід МІСІНКЕВИЧ
_____

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ПРАВОВІ ПАМ'ЯТКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ І
СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

для підготовки на першому освітньому рівні здобувачів вищої освіти
ступеня бакалавра за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право

РОЗРОБНИК:

Професорка кафедри теорії та історії
держави і права, кандидатка історичних
наук, доцентка
17 вересня 2022 року

_____ Надія СТЕНЬГАЧ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри теорії та історії держави і права
17 вересня 2022 року, протокол № 2

Завідувач кафедри, доктор історичних наук,
професор
17 вересня 2022 року

_____ Леонід МІСІНКЕВИЧ

Декан юридичного факультету

кандидат юридичних наук, доцент _____ Віктор ЗАХАРЧУК

9 жовтня 2022 року

**Освітньо-професійна програма «Бакалавр права»
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

(http://www.univer.km.ua/vstupnyku/haluzi-znan-spetsialnosti-ta-opp)

Назва навчальної дисципліни	ПРАВОВІ ПАМ'ЯТКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ І СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ
Викладач	Лекції, семінари, консультації, екзамен: Стеньгач Надія Олександрівна, (https://www.univer.km.ua/index.php/pro-universytet/kafedry/kafedra-teoriyi-ta-istoriyi-derzhavy-i-prava/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky) професорка кафедри, кандидатка історичних наук, доцентка
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Електронна адреса : nadiya.stengach@gmail.com Профілі в наукових базах даних: ORCID :https://orcid.org/0000-0001-7011-4263 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=VIyfsDYAAAAJ&view_op=list
Консультації	Офлайн консультації: навчальний корпус №4, вул. Проскурівська, 57, ауд.207 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю у робочі дні з 9.00 до 17.00 Консультації до іспиту: напередодні іспиту згідно з затвердженим розкладом.

Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності	
	ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК5	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	ЗК6	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК8	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК9	Здатність працювати в команді.
	ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, територіальної громади; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
	ЗК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і

		суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
	ЗК15	Прагнення до збереження навколишнього середовища, утвердження захисту земель як національного багатства.
	СК1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
	СК2	Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
	СК3	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
	СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
	СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
	СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
	СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
	СК16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
Програмні результати навчання	РН1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
	РН3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
	РН7	Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
	РН10	Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.
	РН11	Мати базові навички риторики.
	РН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
	РН14	Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
	РН15	Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
	РН16	Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.
	РН17	Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.
	РН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
	РН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Місце дисципліни в логічній схемі	Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 1-й. Для успішного опанування дисципліни здобувачі повинні розвивати компетентності із супутніх дисциплін: «Теорію держави і права», «Історія держави і права України». Знання цієї навчальної дисципліни слугуватимуть базою для подальшого вивчення дисциплін: «Римське право», «Конституційне право зарубіжних країн», «Міжнародне приватне право» .			
Обсяг навчальної дисципліни	2 кредити ЄКТС /70 годин, у тому числі, самостійної роботи - 34 годин, лекційних - 18 години, семінарських - 18 годин.			
Форма навчання	Денна			
Тижневе навантаження	8 годин (1 лекція та 1 семінарське заняття згідно розкладу), 4 години самостійної роботи на тиждень			
Мова викладання	українська			
Формат навчальної дисципліни	Офлайн/онлайн: семінарські заняття, консультації, екзамен. Онлайн/офлайн: лекції, консультації. Для осіб із особливими освітніми потребами розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни			
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.			
Зміст навчальної дисципліни	Години (лек. / сем. / СРС)	Тема	Завдання	Максимальна кількість балів
	2/2/4	Тема1. Державний лад і право країн Стародавнього Сходу (IV-III тисячоліття – VI ст. до н.е.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція – 2 Семінарське заняття – 2 СРС – 4
	2/2/4	Тема2. Стародавня Греція: держава та право (VIII - III ст. ст. до н.е.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція – 2 Семінарське заняття – 2 СРС – 4
	2/2/4	Тема3. Стародавній Рим: республіка та імперія (VI ст. до н.е. – 476 р. н.е.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція – 2 Семінарське заняття – 2 СРС – 4
	2/2/4	Тема4. Держава та право феодальної Франції (X – XVIIIст.ст.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція – 2 Семінарське заняття – 2 СРС – 4

	2/2/2	Тема5.Держава та право феодальної Англії (V – XVIст.ст.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція –2 Семинарське заняття – 2 СРС – 2
	2/2/4	Тема6. Держава та право феодальної Німеччини (X – XVIIIст.ст.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція – 2 Семинарське заняття – 2 СРС – 4
	2/2/4	Тема7.Феодальні держави Сходу (VII – XVII ст. ст.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція – 2 Семинарське заняття – 2 СРС – 4
	2/2/4	Тема 8. Держава і право феодальної Росії (XIV – XX ст.ст.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція –2 Семинарське заняття – 2 СРС – 4
	2/2/4	Тема9. . Держава і право феодальної Польщі (IX – XVIIIст.ст.)	Тести, дискусійні питання та кейси, індивідуальні завдання, практичні завдання із використанням ІКТ	Лекція – 2 Семинарське заняття – 2 СРС – 4
Рекомендовані джерела для самостійної роботи	<p>1. Бостан Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-ге вид., переробл. та доповн. К.: Центр учб. л-ри, 2008. Режим доступу: http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/Istoriya-derzhavi-i-prava-zarub.krayin.pdf</p> <p>2. Дручек О.В., Волуйко О.М., Вовк В.М., Посмітна В.В., Коба М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. Київ 2024. 186 с. Режим доступу: https://kingu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%86%D0%94%D0%9F%D0%97%D0%9A.pdf</p> <p>3. Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник / Грубінко А.В. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. 656 с. Режим доступу: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37725/1/Posibnuk%20%D0%90.%20Grubinko%202014..pdf</p> <p>4. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Харків : Майдан, 2020. 618 с. Режим доступу: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2FMB_Pravo/Bandurka .pdf</p> <p>5. Історія держави і права зарубіжних країн: (Серед. віки та ран. новий час): [навч. посіб.] / [Тищик Б. Й., Кульчицький В. С., Кольбенко А. В. та ін.];</p>			

	<p>За ред. Б. Й. Тищика. Львів: Світ, 2006. 695 с. Режим доступу: https://opac.lviv.ua/bib/197330</p> <p>6. Історія держави та права : навч. посібн. / Д.Є. Забзалюк, В.С. Макарчук, В.Я. Марковський, В.Д. Яремчук, Н.Я. Рудий (Заг. ред. Д.Є.Забазалюка та В.Я. Марковського) ; Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів : СПОЛОМ, 2021. 438 с. Режим доступу: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/2FMB_Pravo/POSIBNYK-ISTORIYA-derzhavy-i-prava-2021.pdf</p> <p>7. Ластовський В.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник / Валерій Ластовський. Київ: Видав. центр КНУКіМ, 2017. 195 с. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Lastovskyi_Valerii/Istoriia_derzhavy_i_prava_zarubizhnykh_krain.pdf?</p> <p>8. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: [навчальний посібник] / В. С. Макарчук. Вид. 6-те, доп. К.: Атіка, 2007. 624 с. Режим доступу: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/11/makarchuk.pdf</p>
<p>Методи навчання та форми поточного контролю</p>	<p>Під час лекційних занять застосовуються: традиційний усний виклад змісту теми; слайдова презентація</p> <p>На семінарських та практичних заняттях застосовуються: дискусійне обговорення проблемних питань; вирішення ситуаційних завдань; повідомлення про виконання індивідуальних завдань; складання окремих видів документів.</p> <p>Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни проводиться у формах: усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції ; усне або письмове опитування (у тому числі тестове) опитування студентів на семінарських заняттях; виконання поточних контрольних робіт у форматі тестування; захист підготованого звіту про виконання ІНДЗ; складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями; захист підготовленого публічного виступу;</p> <p>Підсумковий поточний контроль проводиться у формі усного заліку.</p>
<p>Політика щодо дедалайнів та перекладання</p>	<p>Перекладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158) зі змінами, внесеними у 2020 році.</p> <p>Перекладання лекції: виконання завдання із використанням сучасних інформаційних технологій за темою пропущеної лекції.</p> <p>Перекладання семінарських занять: усне опитування, виконання тестових завдань, виконання практичних завдань із застосуванням інформаційних технологій..</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах дисципліни.</p>

<p>Критерії оцінювання</p>	<p>1. Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП, затверджене рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введене в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158) зі змінами від 2020 року.</p> <p>2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf)</p>
<p>Порядок отримання додаткових балів</p>	<p>Здобувач може отримати додаткові бали за участь у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо, за публікацію наукової статті за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною.</p>
<p>Політика академічної доброчесності</p>	<p>Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188</p>
<p>Політика врегулювання конфліктів</p>	<p>Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20. (http://www.univer.km.ua/)</p>
<p>Зворотній зв'язок</p>	<p>1. Під час аудиторних занять, консультацій.</p> <p>2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань здобувачів, що проводяться в університеті.</p>

Обліковий обсяг 0,25 ум.др.арк.